

ВІДГУК

на дисертаційне дослідження Лі Чжухуа «Формування методичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки», подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – Професійна освіта.

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими планами, програмами, темами

Актуальність дисертаційного дослідження Лі Чжухуа не викликає сумніву, оскільки головним завданням сучасної мистецької професійної освіти, *перш за все*, є якісна підготовка висококваліфікованих фахівців з високим рівнем професійної культури та науково-методичної творчості, здатних до інноваційних перетворень у багатоаспектній музично-педагогічній діяльності. *По-друге*, професійне зростання й фаховий розвиток майбутнього вчителя музичного мистецтва на засадах міждисциплінарності передбачає набуття ним затребуваних для сьогодення професійних компетентностей, серед яких методична культура стає особливо значущою, оскільки зумовлює гартування його професійної гнучкості, здатності до адаптації при будь-яких змінах та прогнозування ситуацій невизначеності, освоєння і використання нових засобів, методів та технологій. *По-третє*, з огляду на інноваційний контекст фахової підготовки студентів-музикантів, зумовлений мистецькою парадигмою ХХІ ст. та завданнями Нової української школи щодо свободи творчості й індивідуального стилю діяльності педагога-новатора задля принципово іншого ставлення до трансформації мистецько-педагогічної теорії і практики, формування саме інноваційної методичної культури, про яку свідчить науковий доробок здобувачки, є дійсно на часі.

Доцільність звернення до проблеми формування методичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва у процесі фахової підготовки визначається низкою *суперечностей*, на яких слушно акцентує дисертантка й котрі дійсно посилюють значущість звернення до окресленої проблеми. А саме: між зростанням вимог до професійної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва та недостатньою сформованістю в них методичної культури як стрижневої якості сучасних педагогів, що зумовлює ефективність процесу їхнього професійного становлення й подальшої професійної діяльності; між об'єктивно наявним соціальним замовленням щодо модернізації середнього шкільництва і підготовки висококваліфікованих, відкритих до інновацій, готових

до привласнення, відтворення і продукування культурних цінностей учителів, зокрема, музичного мистецтва та недостатньою розробленістю науково-методичних засад формування їхньої методичної культури в процесі фахової підготовки.

Своєчасність дослідження обраної проблеми підтверджується її відповідністю до теми кафедри педагогіки «Мультиплікативна парадигма професійного становлення фахівців», що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків дослідження

Високий ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і результатів дисертаційної роботи Лі Чжухуа підтверджується глибиною теоретичної бази дослідження, його широким загальнонауковим контекстом, що визначається пошуком характеристичних ознак процесу формування методичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.

Експертиза дисертації дає підстави стверджувати, що основні наукові положення щодо: феноменології досліджуваної категорії у міжпредметному філософсько-культурологічному та психолого-педагогічному дискурсі, обраних підходів організації наукового пошуку; сутності, структури, критеріїв, показників та рівнів сформованості, а також педагогічних умов та експериментальної методики її формування, відображених у запропонованій авторкою моделі формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, викладено логічно і переконливо.

Висновки щодо ефективності застосування експериментальної методики формування методичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, ґрунтовані на тлі авторської моделі, що віддзеркалює комплекс взаємопов'язаних елементів для досягнення поставленої у дослідженні мети, підтверджені результатами перевірки її змістовно-методичного забезпечення, ґрунтуються на результатах власних досліджень здобувачки.

Маємо засвідчити, що науковий апарат дисертаційного дослідження сформульовано досить кваліфіковано й відповідно до обраної теми. В цілому

коректно окреслено об'єкт і предмет дослідження, а мета і завдання погоджені зі структурою та висновками дослідження.

Безперечною є наукова новизна дослідження, оскільки сутність досліджуваного феномену, його структурні компоненти, педагогічні умови й модель його формування в цілому, до сьогодні залишалися чітко не визначеною у сучасному науковому дискурсі. Критеріям наукової новизни відповідає й представлена дисертанткою система діагностики оцінювання рівня сформованості досліджуваного феномена та експериментальна методика формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.

Структура дисертації є чіткою, а логіка розгортання дослідницького пошуку переконливою: від розгляду теоретичних засад дослідження й зокрема, визначення сутності і структури ключового поняття «методична культура майбутніх учителів музичного мистецтва» та педагогічних умов його формування, здобувачка, переходить до процедури діагностування наявності досліджуваного утворення у студентів-музикантів, згідно розроблених критеріїв, показників й рівнів його вияву та презентує у межах розробленої моделі, експериментальну методику ефективного формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, ефективність якої доводить уже на експериментальному рівні.

Здобувачкою сформульовано чотири завдання, що спрямовані на досягнення мети дослідження, яка полягає в обґрунтуванні й апробації педагогічних умов формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. Вирішуючи *перше завдання* щодо обґрунтування сутності категорій «методична культура майбутніх учителів музичного мистецтва» та «праксеологічно зорієнтоване інтерактивне художньо-освітнє середовище закладу вищої освіти», а також уточнення змісту поняття «методична культура педагога», згідно загальноприйнятих норм щодо діалектичного синтезу всіх визначень базових понять, котрі складають сутнісне ядро досліджуваних категорій, Лі Чжухуа, в опорі на детальний і глибокий аналіз існуючого наукового доробку, схарактеризувала кожен із складових й представила власне розуміння змісту ключових понять дослідження. В якості позитиву підкреслимо, що у процесі послідовного розгляду складових досліджуваного феномена («культура», «педагогічна культура», «професійно-педагогічна культура», «методична культура», «музичне мистецтво», «метод»,

«методика», «методична діяльність», «методична підготовка», «методична підготовка майбутніх учителів-музикантів), дисертантка не тільки послідовно і виважено розкрила їх сутнісні характеристики з позицій широкого спектру теоретико-методологічних підходів (інформаційно-семіотичний, діяльнісний, аксіологічний, особистісний, синергетичний, системний) до їхнього філософсько-культурологічного, соціологічного, психолого-педагогічного потрактування а й окреслила ті їх властивості, що набули конотативного значення задля власного розуміння досліджуваних категорій. Копітка робота, здійснена здобувачкою у межах розв'язання першого завдання уможливила виокремлення інваріантних складників феномену «методична культура педагога», до яких віднесено: розуміння його як виду професійно-педагогічної культури та особистісного утворення, що виявляється, розвивається й формується у професійно-педагогічній та/або квазіпрофесійній діяльності і скероване специфічними завданнями, змістом, формами і методами навчання, відповідно по певного фаху.

Заслугове на схвалення розв'язання *другого завдання*, пов'язаного з визначенням структурних компонентів, критеріїв, показників та рівнів сформованості методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. Завдяки теоретичному переосмисленню сутності феномена «методична культура педагога», усвідомленню його універсальності й водночас специфіки переломлення у фаховій діяльності фахівця-музиканта, дисертантка екстраполює його у річище музично-педагогічній освіти. Тож, методичну культуру майбутніх учителів музичного мистецтва авторка визначає як цілісне інтегративне утворення, що виявляється у знаходженні сенсу існуючих методико-педагогічних цінностей музично-педагогічної дійсності, здатності створювати нові продукти методичної діяльності й вибудовувати на цій основі її особистісний зміст.

Структурними компонентами досліджуваної якості Лі Чжухуа визначила *гносеологічний* (сукупність засвоєних знань, необхідних майбутньому вчителю музичного мистецтва для успішного вирішення новопосталих професійно-методичних завдань мистецької освіти у соціокультурних умовах, що динамічно змінюються), *праксеологічний* (наявність методико-педагогічних і спеціальних (музично-виконавських) умінь, сукупність яких забезпечує культуровідповідність майбутньої професійної та квазіпрофесійної методично спрямованої діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва),

аксіологічний (система цінностей і ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя музичного мистецтва, що визначає культуровідповідну методичну спрямованість його музично-професійної діяльності й ціннісне ставлення до вирішення методичних завдань), *особистісний* (суб'єктне новоутворення, що виявляється через самореалізацію сутнісних сил людини, передбачає емоційно позитивне ставлення майбутнього фахівця до необхідності оволодіння та якісного здійснення методико-педагогічної діяльності на основі рефлексивності, емоційної гнучкості, здатності до оцінювання й самооцінювання її перебігу та тих методичних продуктів, використання яких сприяло досягненню поставлених завдань), котрі функціонують у тісному взаємозв'язку, взаємозалежності взаємообумовленості.

Розуміючи під критеріями сформованості досліджуваного утворення надійну підставу для оцінювання ступеню прояву, експлікації того чи іншого структурного компоненту як особистісного утворення, що виникає у процесі фахової підготовки й конкретизується через комплекс показників сформованості методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, до такого вимірювального інструментарію дисертантка віднесла: *когнітивний* (обізнаність щодо сутності методичної культури вчителя музичного мистецтва, наявність методичних і музично-педагогічних знань як складників ментального досвіду, розвиненість логічного мислення), *продуктивно-організаційний* (сформованість умінь усвідомлювати й ефективно розв'язувати методичні завдання, сформованість аналітичних умінь, сформованість організаторських здібностей), *ментально-ціннісний* (ціннісна орієнтація на вирішення методичних завдань музичної освіти учнів, культуровідповідна професійно-методична спрямованість особистості, усвідомлення цінностей культури), *мотиваційно-рефлексивний* (рефлексивність, мотивація до здійснення методико-педагогічної діяльності, сформованість особистісних якостей, що сприяють успіху в методико-педагогічній діяльності). Дослідження рівнів прояву показників вищезазначених критеріїв під час експериментальних випробувань, зумовило визначення здобувачкою *рівнів сформованості* методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва (достатній задовільний і низький) та надання їм якісної характеристики.

У межах *третього завдання*, дослідницька компетентність Лі Чжухуа уможливила виявлення й обґрунтування педагогічних умов формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової

підготовки, які здобувачка розуміє як сукупність об'єктивних і суб'єктивних взаємопов'язаних, взаємозумовлених і взаємозалежних обставин, розгортання яких у художньо-освітньому процесі забезпечує здійснення позитивного впливу на формування досліджуваного феномену. При цьому, здобувачка, з властивою їй ретельністю, слушно окреслила *підстави* для виділення педагогічних умов досліджуваного утворення (конкретика дослідницьких завдань; логіка розгортання досліджуваного феномену як складного системного об'єкта; особливості функціонування мети, предмета та змісту художньо-освітнього процесу закладу вищої освіти; характер діяльності студентів-м музикантів як суб'єктів освітнього процесу; урахування необхідності створення проєктів діяльності, що сприяють вирішенню дослідницького завдання (формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва) та навела *визначальні теоретичні положення* щодо доцільності визначення кожної із запропонованих умов. Тож, до *педагогічних умов* ефективного формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки дисертанткою віднесено: спрямованість змісту фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на формування методичної культури; стимулювання інтенцій майбутніх учителів музики на формування методичної культури; створення праксеологічно зорієнтованого інтерактивного художньо-освітнього середовища, спрямованого на формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. Відповідно кожної із педагогічних умов Лі Чжухуа визначила *принципи* їхньої реалізації в освітньому просторі ЗВО.

Зауважимо, що ваговим підґрунтям для об'єктивного обґрунтування зазначених умов стало не тільки узагальнення наукового доробку вітчизняних вчених й визначені здобувачкою наукові підходи, принципи та критеріально-оцінювальний апарат дослідження, а й широкомасштабна їх перевірка в умовах діагностувального на формувального експерименту, що одночасно здійснювався у декількох вітчизняних закладах вищої освіти з застосуванням широкого спектру відповідних методів.

Принагідно зазначимо, що у межах окреслення характерологічних ознак третьої педагогічної умови, дисертантка представила власне потрактування поняття «праксеологічно зорієнтоване інтерактивне культурно-освітнє середовище закладу вищої освіти» у контексті формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва як спеціально організований

професійно-спрямований художньо-освітній простір, що створює майбутнім учителям музичного мистецтва особистісну територію для активного діалогічного спілкування з матеріальною і духовною культурою, її практичного опанування; набуття та актуалізації досвіду музично-педагогічної та методичної діяльності та є чинником оптимізації процесу формування їхньої методичної культури як особистісного новоутворення.

Четверте завдання дослідження стосувалася розробки моделі та експериментальної методики формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, процедуру апробації яких було здійснено на підставі результатів теоретичного аналізу науково-методичної літератури, з'ясування сутності досліджуваного феномену, його компонентної структури, обґрунтування педагогічних умов, які детермінують процес його формування.

Запропонована авторкою *модель*, котра являє собою складно організовану систему взаємопов'язаних структурних блоків, що висвітлюють послідовний динамічний процес формування методичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва з урахуванням специфічних особливостей їхньої фахової підготовки. Маємо підкреслити, що у побудові згаданої моделі авторка чітко дотримувалась загальноприйнятого у педагогічній науці підходу до розробки моделей такого типу. Тож, її структура відображає комплекс взаємопов'язаних сегментів (мета, методологічні підходи, педагогічні умови, етапи, засоби, форми і методи їх реалізації на основі визначених компонентів, критеріїв, показників та рівнів сформованості досліджуваного феномену), що на нашу думку, відображають коректно організований системний цикл, який дійсно здатний забезпечити передбачуваний результат. Безперечно науково-методичну цінність складає обґрунтована й апробована авторкою в експериментальній частині дослідної роботи поетапна *методика* формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, яка передбачала комплексне впровадження визначених педагогічних умов. На особливе схвалення заслуговує продумана дисертанткою логіка розгортання зазначеної експериментальної роботи, що передбачала чітку послідовність етапів її імплементації (перший етап - теоретико-стимуляційний, другий - діяльнісно-репрезентаційний, третій - креативно-рефлексійний). На кожному етапі робота здійснювалась за конкретизованим змістом згідно визначеної часткової мети та відповідно розробленого до кожного з них методичного комплексу, що містив

симбіоз форм, методів і засобів їх реалізації (елективний курс «Основи формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва», лекційні, практичні заняття, тематичні семінари, самостійна робота, мікрОВикладання, рефлексія результатів, евристична бесіда, прес-конференція, асоціативний ряд, ділова гра «Урок музичного мистецтва у школі», «Science Slam», проєкт «Я навчу шедеврувати», презентації, «перевернуте навчання», Методичний Хаб, методична вітальна, онлайн-конкурс «Аукціон методичних ідей», методи інтегративного навчання та автореферентності, методичний консиліум тощо), застосування яких на формувальному етапі експерименту дійсно уможливило комплексне впровадження визначених педагогічних умов. Така перевірка ефективності запропонованої експериментальної методики передбачала застосування контрольних зрізів, ідентичних тим, що використовувалися на констатувальному етапі. Порівняння результатів показало значні позитивні відмінності рівнів сформованості методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі фахової підготовки. Отримані на прикінцевому етапі експерименту дані виявилися статистично значущими (обґрунтовано застосуванням критерію χ^2 К.Пірсона), що доводить ефективність педагогічних умов, експериментальної методики й в цілому моделі формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.

Вірогідність і достовірність отриманих результатів дослідження підтверджено обґрунтованістю вихідних теоретико-методологічних положень, цілісністю та системністю їхнього аналізу; застосуванням під час наукового пошуку різнорівневих підходів, принципів та методів дослідження, які відповідають предмету та завданням дослідження; репрезентативністю вибірки; результатами впровадження запропонованої експериментальної методики в широку практику роботи мистецьких факультетів педагогічних ЗВО; обробкою отриманих емпіричних даних статистичними методами.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Основні теоретичні положення та висновки дисертаційної роботи відображено у 8 публікаціях автора (6 одноосібних). Із них: 2 – у фахових наукових виданнях, 2–у зарубіжних періодичних наукових виданнях (Ізраїль, Польща), 4 – апробаційного характеру. Особистий внесок автора в публікаціях у співавторстві полягає у визначенні сутності феномена «методична культура майбутніх учителів музичного мистецтва» та визначенні показників праксеологічного

компонента методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. Таке представлення результатів наукового пошуку Лі Чжухуа є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає встановленим вимогам. Крім того, основні положення дисертаційного дослідження доповідались на міжнародних науково-практичних конференціях, що проводилися як в Україні, так і закордоном. Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбулася апробація дисертації, характер статей дисертантки, в яких відображено основні положення і результати проведених досліджень, повною мірою розкривають досліджувану проблему. Відтак, маємо підстави вважати, що дисертація пройшла належну апробацію, є самостійною науковою працею, що має завершений характер. Ознайомлення з текстом дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом вона відповідає вимогам, поставленим МОН України.

Рекомендації стосовно використання результатів і висновків дисертації

З огляду на зміст і висновки дисертації, достатню апробацію та досить ефективно впровадження результатів дослідження в освітній процес мистецьких факультетів педагогічних ЗВО, вважаємо, що матеріали дисертаційного дослідження в цілому й розроблені елективний курс «Основи формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва» та методики діагностики та формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки в тому числі, можуть використовуватись в освітньому процесі закладів вищої освіти як України, так і Китаю для формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва; при укладанні підручників, методичних посібників і рекомендацій для майбутніх учителів музичного мистецтва; для написання кваліфікаційних робіт; а також стати у нагоді інноваційно налаштованим здобувачам наукового ступеня доктора філософії.

Значущість отриманих результатів дослідження для науки і практики

До науково обґрунтованих результатів виконаного Лі Чжухуа дослідження, котрі мають вагому наукову новизну й дають підстави кваліфікувати його як таке, що привносить нове розв'язання досліджуваної проблеми відносяться:

- **Наукове обґрунтування сутності феномену «методична культура майбутніх учителів музичного мистецтва»**, де авторкою розкрито структуру (гносеологічний, праксеологічний, аксіологічний та особистісний компоненти);

схарактеризовано критерії (когнітивний, продуктивно-організаційний, ментально-ціннісний, мотиваційно-рефлексивний), показники та рівні сформованості (достатній, задовільний, низький) досліджуваного утворення.

• ***Педагогічні умови формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки***, до яких віднесено: спрямованість змісту фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на формування методичної культури; стимулювання інтенцій майбутніх учителів музики на формування методичної культури; створення праксеологічно зорієнтованого інтерактивного художньо-освітнього середовища, спрямованого на формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

• ***Модель формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки*** як комплекс взаємопов'язаних елементів (мета, методологічні підходи, педагогічні умови, етапи, засоби, форми і методи їх реалізації на основі визначених компонентів, критеріїв, показників та рівнів сформованості досліджуваного феномену), що забезпечують прогнозований результат.

• ***Визначення сутності поняття «праксеологічно зорієнтоване інтерактивне художньо-освітнє середовище закладу вищої освіти»*** як спеціально організованого професійно-спрямованого художньо-освітнього простору, що створює майбутнім учителям музичного мистецтва особистісну територію для активного діалогічного спілкування з матеріальною і духовною культурою, її практичного опанування і набуття й актуалізації досвіду музично-педагогічної та методичної діяльності, а також є чинником оптимізації процесу формування їхньої методичної культури як особистісного новоутворення.

Вагомою заслугою дисертантки є й те, що у межах проведеного дослідження нею було уточнено сутність поняття «методична культура педагога» та завдяки її копіткому науковому пошуку подальшого розвитку набули теорія і методика формування методичної культури майбутніх педагогів.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

У цілому позитивно оцінюючи результати представленої Лі Чжухуа дисертаційної роботи, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження і побажання, що носять дискусійний характер:

1. Суттєвим здобутком дисертантки вважаємо представлені у підрозділі 1.3. принципи реалізації обґрунтованих педагогічних умов формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. На нашу думку, робота значно виграла б, як би означені принципи знайшли відображення у запропонованій авторкою моделі.
2. Вважаємо, що зміст дисертаційного дослідження було б суттєво збагачено, якби в ньому було приділено більше уваги зарубіжному досвіду методичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва взагалі й формуванню їхньої методичної культури зокрема.
3. Безперечним здобутком дисертантки вважаємо системно розроблену апробовану й експериментально підтверджену на ефективність модель формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки. На нашу суб'єктивну думку, робота набула б ще більшої досконалості, якби Лі Чжухуа не зменшувала вагомість своїх наукових досягнень й предметом дослідження визначила модель формування методичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки, а за мету поставила перевірку педагогічних умов та експериментальної методики формування досліджуваної якості.
4. У підрозділі 2.1. докладно і цілком умотивовано подано методику визначення рівнів сформованості методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. Цей здобуток авторки бажано було б включити до завдань дослідження.
5. Робота набула б більшої вартості, якби в описі представлених методик діагностування показників методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, запропонованих дисертанткою (підрозділ 2.1.), було подано обґрунтування кількісних шкал щодо рівнів сформованості її окремих показників та методичної культури загалом. Не досить коректним є, на наш погляд, і використання в різних методах різних шкал вимірювання (бали, відсотки).

Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, якій притаманні оригінальність, наукова новизна та практична значущість, високий теоретичний рівень, глибина наукових підходів

до визначення педагогічних умов, експериментальної методики та моделі формування методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки в цілому.

Загальні висновки щодо відповідності дисертації встановленим вимогам

Враховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертації, обґрунтованість і достовірність отриманих результатів, їх теоретичну і практичну значущість, вважаємо, що дисертація «Формування методичної культури майбутніх вчителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – Професійна освіта, є актуальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 та Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, а її авторка, Лі Чжухуа заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 – Професійна освіта.

Офіційний опонент –

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри мистецької освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного

університету імені Володимира Винниченка

Алла РАСТРИГІНА

Підпис Алли РАСТРИГІНОЇ засвідчую

Проректор з наукової роботи

Лілія КЛОЧЕК